

IZLOŽBENA I PEDAGOŠKA DJELATNOST HRVATSKOGA ŠKOLSKOG MUZEJA U 2016. GODINI

1. Izložbena djelatnost

Godine 2016. **Hrvatski školski muzej** ušao je u svoju 115. godinu postojanja. Početkom godine Muzej je započeo suradnju s **Centrom za autizam Zagreb** izložbom *Naša priča u slikama*. Ta zanimljiva izložba likovnih postignuća učenika Centra za autizam Zagreb nastala je predanim radom učenika Centra i autorica izložbe, ravnateljice Centra za autizam **Žarke Klopota** i učiteljice likovne kulture i likovne terapeutkinje **Ivane Ježić**.

U ožujku je otvorena središnja izložba Hrvatskoga školskog muzeja **BERTUCHOVO SLIKOVNO CARSTVO – Otkrij tajne dječje enciklopedije** autorice **Kristine Gverić**, prof., kustosice i muzejske pedagoginje. Likovni postav izložbe osmislila je **Lana Krpina**. Izložbom *Bertuchovo slikovno carstvo* predstavljeno je djelo tvorca dječje slikovne enciklopedije *Bilderbuch für Kinder – Slikovnica za djecu*, oca slikovnice, entuzijasta, erudita, europskoga intelektualca **Friedricha Justina Bertucha**, koji je živio u Njemačkoj na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće. Bertuchova enciklopedija za djecu sadržavala je 12 svezaka, 1185 stranica sa 6000 ilustracija, objavljenih u oko 3000 primjeraka. Slikovnica je djetetu zorno otkrivala znanja iz svijeta odraslih. Upoznavala ga je s neobičnim bićima i pojavama, vodila ga nepoznatim i dalekim svjetovima. Ta dječja enciklopedija stvarana je od 1790. do 1830. u Weimaru, tadašnjem kulturnom središtu Njemačke, ali i Europe. Hrvatski školski muzej primio je u godini svojega osnutka (1901.) vrijednu donaciju Niže pučke učione iz Rakovca koja je uključivala sedam, gotovo cjelovitih, svezaka Bertuchove slikovne enciklopedije za djecu izdane u Beču u izdavačkoj kući *A. Pichlers Witwe & Sohn* u prvom desetljeću 19. stoljeća. Muzej jedini u Hrvatskoj čuva tu vrijednu građu, koju je na svoj 115. rođendan otkrio javnosti. Uz tu izložbu viša muzejska pedagoginja **Ivana Dumbović Žužić**, prof., osmislila je i pedagoško-radionički program, pa su najmlađi posjetitelji mogli sudjelovati u radionici *Šarena šuškalica – izradi svoju igračku*, a nešto stariji učenici mogli su izraditi vlastiti suvenir iz Školskoga muzeja na radionici *Svijet enciklopedije u malom*. Izložba je otvorena 7. ožujka, planirano trajanje izložbe bilo je do kraja kolovoza, ali je produžena do svečane proslave obljetnice 115. godišnjice Muzeja 21. listopada.

U ožujku su u Hrvatskom školskom muzeju predstavljena i novinarska ostvarenja i školski listovi učenika osnovnih i srednjih škola iz Zagreba na

Radionica *Svijet enciklopedije u malom*

Lidrano 2016.

izložbi školskih listova osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba LIDRANO 2016., koja se dugi niz godina već tradicionalno organizira u Muzeju. Izložba je organizirana u suradnji s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba, a izloženi školski listovi ostaju u fondusu Muzeja kao dio Zbirke učeničkih i školskih listova.

Ožujak je bio mjesec iznimne izložbene aktivnosti, pa je javnosti predstavljena i tradicionalna edukacijska izložba multimedij-

skoga stvaralaštva učenika učeničkih domova središnje Hrvatske **ZAGREBAČKA DOMIJADA 2016.** Bila je to 42. izložba po redu, a stručni i učenički žiri ocijenili su i odabrali najbolje izložene radove u kategorijama poput slikarstva, crteža, instalacije, fotografije, modnoga dizajna, rukotvorina i ostaloga. Proglašenje najboljih radova održano je prilikom otvorenja izložbe.

Svake godine obilježava se **Međunarodni dan muzeja**. I 2016. Hrvatski školski muzej pridružio se obilježavanju toga dana te je u okviru **21. edukativne muzejske akcije (EMA) Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskoga muzejskog društva** nastala izložba izabranih fotografija škola i školskih krajolika povodom akcije **Moja škola je za pet!** Potaknuta temom 21. EMA-e **KLIK na kulturni krajolik**, viša muzejska pedagoginja Ivana Dumbović Žužić, prof., organizirala je prikupljanje fotografija hrvatskih škola (osnovnih i srednjih) i školskih krajolika (vrtova, igrališta...). Najljepše fotografije koje su nam poslali učenici i njihovi učitelji predstavljene su tom izložbom na Međunarodni dan muzeja.

Dugi niz godina **Učilište za likovno obrazovanje, kreativnost i dizajn – Studio Tanay** izlaže u Hrvatskom školskom muzeju radove svojih polaznika, pa je i 2016. lipanj bio rezerviran za **Razgovor s crtežom i bojom**, izložbu radova odraslih polaznika, a izložbom **Razgovor s crtežom, bojom i oblikom** predstavili su se radovi najmlađih polaznika Studija Tanay. O aktivnostima Učilišta prilikom otvorenja govorila je profesorica **Ljiljana Zanimović Tanay**, a o samoj izložbi **Emil Robert Tanay**, redoviti profesor **Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu**. Uz polaznike Učilišta i likovne pedagoge na otvorenju izložbe bili su brojni gosti.

Krajem godine, u studenom, u sklopu programa **Neka škola započne i završi u Hrvatskom školskom muzeju**, u kojem se predstavljaju odgojno-obrazovne ustanove iz cijele Hrvatske, povijest škole i učenička dostignuća i radove predstavila je **Srednja strukovna škola Vinkovci** iz Vinkovaca izložbom **Od kamenja na putu stvorili smo stepenice**. Tijekom stoljetne tradicije trudom i radom ravnatelja, nastavnika i učenika ta se škola uspjela istaknuti i postati jedna od najboljih strukovnih škola u **Republici Hrvatskoj**. Čak je pet puta osvojila **nagradu “Šegrt Hlapić”** za najbolju strukovnu

školu, a njezini učenici svake godine osvajaju zapažena mjesta na državnim natjecanjima u organizaciji **Agencije za strukovno obrazovanje** te na međunarodnim natjecanjima. Pod vodstvom **Marije Sundi**, ravnateljice Srednje strukovne škole Vinkovci, želja im je bila da tom zanimljivom izložbom, osim da se predstave, potaknu i druge na nove ideje i stvaralaštvo.

Pokretne izložbe Hrvatskoga školskog muzeja gostovale su izvan Muzeja i tijekom 2016. godine. Izložba *Kao Hlapić i Gita. Siročad u Hrvatskoj potkraj 19. i početkom 20. stoljeća* gostovala je od 21. siječnja do 10. veljače u **Gradskoj knjižnici "Ksaver Šandor Gjalski" u Zaboku**. Nova pokretna izložba *Zagrebačka zabavišta u drugoj polovici XIX. stoljeća i početku XX. stoljeća* gostovala je na **Stručnom skupu za odgajatelje,**

stručne suradnike i ravnatelje predškolskih ustanova Vukovarsko-srijemske županije u organizaciji **Centra za predškolski odgoj** 12. ožujka u Vinkovcima, od 4. do 6. travnja u **Hotelu Admiral** u Vinkovcima tijekom održavanja **Državnoga stručnog skupa za odgojitelje predškolske djece**, 18. svibnja u Zagrebu u **Dvorani "Lisinski"** i od 19. do 23. svibnja u **Gradskoj upravi** povodom **Dana dječjih vrtića** te 5. srpnja u **OŠ Kajzerica u Zagrebu** u organizaciji **Agencije za školstvo**. Izložba je predstavljena i na **Stručnom skupu odgajatelja iz Vukovara** koji je održan u Muzeju u travnju 2016. godine. Izložba *Od slikovnjaka do Vragobe: hrvatske slikovnice do 1945.* gostovala je od 15. ožujka do 14. travnja u **Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci** u Vinkovcima te od 15. travnja do 15. svibnja u **Gradskoj knjižnici u Županji**. Izložba *Strukovno školstvo* gostovala je od 18. svibnja do 15. lipnja u **Zavičajnom muzeju Slatina** u Slatini. Izložba *Uokviri svoje školsko ponašanje (disciplina u školama krajem 19. stoljeća i danas)* gostovala je od 6. lipnja do 7. srpnja u **Muzeju Brodskog Posavlja** u Slavonskom Brodu te od 29. rujna do 21. listopada u **Gradskoj knjižnici "Ksaver Šandor Gjalski" u Zaboku**. Nova pokretna izložba *Bertuchovo slikovno carstvo* pod nazivom *Školski muzej otkriva Bertuchovo carstvo Vučedolu* otvorena je 12. prosinca u **Muzeju vučedolske kulture** u Vukovaru.

Izložba *Od kamenja na putu stvorili smo stepenice*
Srednje strukovne škole Vinkovci

Pokretna izložba *Zagrebačka zabavišta* u Dvorani
"Lisinski"

2. Pedagoška djelatnost

• *Međunarodni natječaji i izložbe*

Hrvatski školski muzej tradicionalno sudjeluje na međunarodnim izložbama dječjega stvaralaštva, pa je u siječnju i prosincu bio domaćin svečane dodjele medalja, diploma i priznanja učenicima i njihovim mentorima nagrađenima na **43. i 44. međunarodnoj izložbi dječjega likovnog stvaralaštva Lidice 2015 i 2016**. Imali smo čast ugostiti dvojicu veleposlanika **Republike Češke** u Hrvatskoj, Njegovu Ekscelenciju gospodina **Martina Košatku** i Njegovu Ekscelenciju gospodina **Vladimira Zavázala**, koji su dodijelili priznanja nagrađenim učenicima i mentorima. S izložbe *Lidice 2015* stigla su u Hrvatsku priznanja za čak 15 likovnih radova i dvije medalje **Ruža Lidice**. Nagrađeni su učenici i mentori iz **Hrvatskoga fotosaveza Zagreb**, **OŠ “Antun Nemčić Gostovinski” Koprivnica**, **Foto video kluba “35 mm” Križ**, **OŠ Ivana Gorana Kovačića Sveti Juraj na Bregu Lopatinec**, **Fotokluba Valpovo** iz Valpova i **Centra za odgoj i obrazovanje “Vinko Bek”**. Na 44. međunarodnoj izložbi dječjega likovnog stvaralaštva *Lidice 2016* Hrvatska se našla među desetak zemalja s najvećim brojem osvojenih nagrada. Medalju Ruža Lidice osvojila je **OŠ Višnjevac iz Višnjevca**. Nagrađeni su još učenici i mentori iz **Dječjega vrtića Ciciban iz Bjelovara**, **OŠ “Antun Nemčić Gostovinski” iz Koprivnice**, **OŠ Tomaša Goričanca iz Male Subotice**, **Doma učenika Sušak iz Sušaka**, **Fotoklub Valpovo** i **OŠ Matije Petra Katančića iz Valpova**, **OŠ Zadarski otoci iz Zadra** te **OŠ Tituša Brezovačkog iz Zagreba**.

U travnju su svečano dodijeljene diplome učenicama čiji su radovi nagrađeni na **Međunarodnoj izložbi dječjega likovnog stvaralaštva Narita 2015**, **Međunarodnoj bijenalnoj izložbi dječjega likovnog stvaralaštva Kanagawa 2014** te **Međunarodnom literarnom natječaju GOI 2015**. Nagrade je dodijelio gospodin **Mitsuhiko Shinomiya**, zamjenik veleposlanika **Veleposlanstva Japana**. Na Međunarodnoj izložbi dječjega likovnog stvaralaštva *Narita 2015*, kojoj je tema bila igra, nagrađene su **Ivana Vignjević iz OŠ “Viktor Car Emin” iz Lovrana** i **Hana Furdi iz OŠ “Tomaš Goričanec” iz Male Subotice**. Na Međunarodnoj bijenalnoj izložbi dječjega likovnog stvaralaštva *Kanagawa 2014* nagrađen je rad učenice **Sare Vadas iz Čakovca**, **OŠ Čakovec**. Na Međunarodnom literarnom natječaju *GOI 2015* nagrađena je **Mihaela Žeger**, učenica **OŠ Luka iz Sesveta**.

Promocija romana
Jakobov san
Ljubice Biljan

• *Događanja*

Početkom godine predstavljen je roman **Jakobov san** autorice **Ljubice Biljan**, dobitnice književne nagrade **“Albatros” za 2015. godinu**. Sam kraj siječnja obilježila je, kao i svake godine, **Noć muzeja**, u kojoj smo za posjetitelje priredili **Mirisnu noć** uz gosta **Boruta Mihalića**, koji je otkrio kako uz pomoć kemije i mirisa možemo prošetati kroz slike, pejzaže, podneblja... Radionice Školskoga muzeja otkrile su mlađim posjetiteljima

što se radilo u pučkim školama krajem 19. i početkom 20. stoljeća, a bile su tu i radionice iznenađenja Studija Tanay.

Kao nastavak stručnih skupova iz 2015., i u prvoj polovini 2016. održan je **Stručni aktiv pedagoga Zagrebačke županije i Stručni skup odgajatelja iz Vukovara** uz predavanja stručnih djelatnika Muzeja i prigodne muzejske radionice.

Dругу godinu zaredom predstavljen je program ***Kako smo (pre)živjeli školu***, u kojem smo u **Noći knjige** 22. travnja ugostili **Marka Fereka**, čija je knjiga ***Hiperaktivni sanjari: bolji, lošiji, drugačiji***, u kojoj opisuje iskustva iz školskoga života iz perspektive osobe s deficitom pažnje, pobudila veliko zanimanje publike.

U svibnju smo obilježili **Europsku noć muzeja** otvorivši svima vrata Muzeja uz prigodne radionice poput ***Škrinjice znanja*** i ***Svijet enciklopedije u malom***.

Dugi niz godina programom ***Što sam želio biti kad odrastem?*** upoznajemo publiku s osobama iz javnoga života, s njihovim djetinjstvom i odrastanjem, njihovim željama i nadama, ali i velikim trudom i radom na putu do uspjeha. Ove se godine učenicima **OŠ Grigora Viteza** i učenicama **Ženske opće gimnazije Družbe sestara milosrdnica s pravom javnosti iz Zagreba** predstavio **Ivan Dečak**, frontmen grupe **Vatra**.

Noć muzeja – *Mirisna kemija* s
Borutom Mihalićem

Stručni aktiv pedagoga Zagrebačke županije

Stručni skup odgajatelja iz Vukovara

Noć knjige – *Kako smo (pre)živjeli školu* –
razgovor s Markom Ferekom

Što sam želio biti kad odrastem? –
gost Ivan Dečak

Proslava 115. godišnjice Hrvatskoga školskog muzeja

carstvo – Otkrij tajne dječje enciklopedije, koja je predstavila jednu od prvih dječjih enciklopedija *Bilderbuch für Kinder – Slikovnica za djecu*, zatvorio je gospodin dr. sc. **Vanja Stamenković**. Tijekom svečane proslave predstavljen je i novi vizualni identitet Hrvatskoga školskog muzeja koji je izradio **D Point studio** iz Petrinje. Gosti su mogli sudjelovati i u muzejskoj radionici izrade magneta – *Napravi me i ponesi!* U svečanom programu sudjelovao je i Muzej vučedolske kulture, a ravnateljica muzeja gospođa **Mirela Hutinec**, dipl. arheolog, predstavila je i njihovu radionicu *Tetovaže*. Goste je zabavljala grupa **Galdarija** iz Županje.

U rujnu je **Hrvatski školski muzej** sudjelovao na Festivalu “Organ vida” uz radionicu *Fotogrami* sa **Snježanom Josipović** te na 10. tjednu cjeloživotnoga učenja *Provježbaj mozak* s muzejskim radionicama.

Krajem godine, 21. listopada, održana je **svečana proslava 115. godišnjice Hrvatskoga školskog muzeja**. Uzvanike je prigodnim govorom pozdravila ravnateljica **Branka Manin**, prof., a izložbu *Bertuchovo slikovno*

Marijana Bračić